

forøget Kraft paa Grund af Statens stigende Behov og de større Fordringer, den derved nødes til at stille til sine Borgere, er det naturligt, at Fæstefløsningspørgsmaalet paany trænger sig frem. Det er derhos i Fædrelænderets sande Interesse, at denne Anledning til Splid og Rivninger mellem tvende betydende Samfundsklasser kan fjernes paa en tidsvarende og retfærdig Maade. Man tør sikkert ogsaa hengive sig til det Haab, at Erkjendelsen heraf mere og mere vil vinde Indgang hos alle Bedkommende, og at den offentlige Mening vil kaste et betydende Lod i Vægtskaaalen, saa at det snart maa lykkes ved en Overenskomst mellem de forskjellige Interesser og Anskuelser at forene Regjering og Rigsdag om en Lov, hvorved der gives sikker Afgang til Fæstegodssets Forandring til Selveiendom.

Det kan vel ikke nægtes, at der i de senere Aar er overgaaet et ikke ringe Antal Fæstesteder til Eiendom ved frivillige Kjøb og Salg, og at der fremdeles stadigt sælges Fæstegods til Fæsterne eller deres Børn. Men det kan dog ikke siges at være fæstet i et saadant Omfang, at man dermed kunde i længere Tid slaae sig til No. Der var i Begyndelsen af 1861: 13,788 Fæstegaarde med 74,883 Tdr. Hartkorn, og deraf var til 1ste Januar 1868 solgt 2,962 Gaarde med 15,115 Tdr. Hartkorn, men heri er indbefattet Storstedelen af det ifølge Lov af 24de April 1860 fra offentlige Stiftelser og Embeder afhændede Hartkorn, der udgjorde omtrent 3,600 Tdr. Der er saaledes ved frivillige Salg i de 7 nævnte Aar iffun overgaaet henved 12,000 Tdr. Hartkorn, eller ikke fuldt en Sjettedeel af det Hele, til Selveiendom eller Arvesæfte.

Nogle Medlemmer af Udvalget (Alberti og S. A. Hansen) ere af den Mening, at det vilde have været heldigere for Gjennemførelsen af en Lov om Fæstegodssets Forandring til Selveiendom, om Lovforslaget ikke var blevet indbragt, før det havde været mere forberedt udenfor Rigsdagen, saaledes: at Fæsterne paany kunde have samlet sig til forenet Virksomhed for Sagens Fremme; at Godsejerne kunde have haft Leilighed til at overveie, om de dog maaffee ikke i flere Gen-

seender vilde vinde Mere, end de vilde tabe, ved at bidrage til Spørgsmaalets Løsning; at den offentlige Mening kunde været vunden for Sagen, saa at den med Styrke vilde trænge paa dens Løsning, og at Regjeringen saaledes paavirket fra de forskjellige Sider, havde kunnet være vel forberedt paa at modtage Lovforslaget og søge det gennemført. — De samme Medlemmer antage ligeledes, at et Lovforslag paa det Grundlag, som Rigsdagen i 1856 næsten eenstemmig vedkjendte sig, vilde have haft større Udsigt til at vinde hele Lovgivningsmagten for sig. Da Lovforslaget imidlertid er indbragt, og indbragt i den Stikfelse, hvori det foreligger, slutte disse Medlemmer sig til de Dyrige, som danne et Fleertal, der paa det Barmeste anbefaler Lovforslaget i dets væsentligste Indhold. Dette Fleertal anseer det ufornuødent nærmere at gaae ind paa en Begrundelse af Lovforslagets Princip og den Maade, hvorpaa dette søges gennemført. Dette er nemlig saa ofte og saa grundig behandlet, at Alt, hvad der kan siges for og imod, forlængst er fremfat og foreligger Enhver, som vil gjøre sig bekendt dermed.

Derimod skulle medundertegnede Holstein-Holsteinborg og Emil Rosenørn, som ikke kunne gaae ind paa det forelagte Forslag, men fraraade dets videre Fremme, tillade os i Korthed at antyde nogle af de Grunde, som ere bestemmende for os, idet vi forøvrigt henviser til de omfattende Debatter, som tidligere have været førte om det foreliggende og dermed nærbeslægtede Forslag. — Det er til Gavn for Staten og dens Borgere, at der gives forskjellige Former, hvorunder Landeiendomme kunne besiddes; derved faaer Majoriteten af Landbrugerne Leilighed til at dyrke Jorden paa den Maade, som bedst stemmer med deres Evner og Pengekraft; det er derfor et Gode, at en Bondeggaard kan besiddes enten i Fæste, Arvesæfte, Selveie eller Forpagtning, og de mange Indvendinger, som saa ofte reises imod Fæsteforholdet, ville idetmindste for Fæsternes Bedkommende efterhaanden falde bort, saafremt Loven af 19de Februar 1861 faaer Leilighed til at bære sine Frugter. At Fæsteforholdet i og for sig skulde være saa uheldigt,